

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

StV@eduskunta.fi

Asia: HE 113/2025 vp

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPerin lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi sosiaalihuoltolain, ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

1. SuPer pitää tärkeänä sitä, että jatkossa sosiaalihuollossa käytettävistä teknologisista ratkaisuista määrätään lainsäädännöllä.

Yhtenäinen lainsäädäntö lisää asiakkaiden tasa-arvoista kohtelua ja vahvistaa valvontaviranomaisten yhtenäisiä käytäntöjä. Jotta lainsäädännöstä saadaan koko sosiaalihuoltoa koskien oikeasuhtaiseksi, tarvitaan kuitenkin lisää tutkittua tietoa. Kiireellisestä lain valmistelusta johtuen vaikuttavuusarviointi on jäänyt ohueksi. Esitys koskee koko sosiaalihuoltoa, joten sen vaikutus on merkittävä.

2. SuPer vastustaa teknologian vähentävää vaikutusta hoitohenkilöstön määrään ympärivuorokautisessa palveluasumisessa

Mikäli näin kuitenkin säädettäisiin, iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon vähimmäishenkilöstömitoitus olisi oltava edelleen 0,6 työntekijää asiakasta kohti, jota ei voitaisi teknologisia sovelluksia käytettäessä alittaa.

1.1.2025 useat työnantajat laskivat ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen henkilöstön määrän arvioimatta asiakkaiden hoitoisuutta, vaikka laki määrää, että mitoituksen on oltava korkeampi, jos asiakkaiden hoidon tarve sitä vaatii.

Tämä vähensi ympärivuorokautisen palveluasumisen henkilöstöä noin 1000 työntekijällä. Vaikka hyvinvointialueella on velvollisuus ohjata, valvoa ja varmistaa, että iäkkäiden ympärivuorokautisten toimintayksiköiden henkilöstömitoitus on riittävä ja vastaa asiakkaiden palvelujen tarpeita, tämä ei toteutunut.

Tämän aiheuttamana työntekijöiden yhteydenotot SuPeriin ovat lisääntyneet. Viesti on, että ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaiden hoidon laadukas toteuttaminen sekä asiakasturvallisuus on joka päivä uhattuna. Työntekijät väsyvät, eettinen kuorma on kasvanut ja työn mielekkyys on kadonnut.

Emme SuPerissa pysty luottamaan siihen, että teknologian aiheuttamat vähennykset tulisivat nekään arvoiduiksi oikein, vaan 0,04 vähennys tehtäisiin automaattisesti lain tullessa voimaan. Pelkona on, että henkilöstön vähentämistä mahdollistavasta laista tulee jälleen

taloudellisista syiden ajama käskylauseke, riippumatta siitä toteutuuko sosiaalihuoltolain ja vanhuspalvelulain määräykset mm. hoidon laadusta.

Annetussa esityksessä teknologian käyttöönottoa perustellaan pääsääntöisesti niukkenevien henkilöstöresurssien oikealla kohdentamisella vapauttamalla aikaa asiakkaiden kohtaamiselle. Nämä mainitaan esityksen useassa kohdassa. Samalla esityksellä tavoitellaan kuitenkin 30 miljoonan euron säästöä ikääntyneiden ympärivuorokautisesta palveluasumisesta.

Todellisuudessa esimerkiksi yöaikaista hoitohenkilökuntaa on mahdotonta vähentää THL:n arvioimaa 0,02. Ympärivuorokautisen hoidon yksiköissä on yksi yöhoitaja, joka jo tällä hetkellä joutuu jättämään yksikkönsä ilman valvontaa mennessään auttamaan toisen yksikön yöhoitajaa.

Jotta teknologian käyttöönotolla olisi oikeasti hoidon laatua ja asiakasturvallisuutta parantava vaikutus, olisi sen oltava henkilöstön tukena, ei henkilöstöä korvaavana.

3. Teknologian käyttöön sosiaalihuollon palveluissa liittyy eettisiä ja itsemääräämiseen kohdistuvia ongelmia

SuPer toivoo laajempaa keskustelua yksityiselämän suojasta, koskien asiakkaan kuvaa ja ääntä havainnoivaa teknologiaa sosiaalihuollossa (47§). Milloin esimerkiksi pidetään oikeutettuna ympärivuorokautisessa palveluasumisessa asiakkaan asuinhuoneistoon asennettua hoivakameraa, vaikka se näyttäisikin vain tunnistamattoman ihmishahmon, mutta tarkkailija tietää kenestä on kysymys? On huomioitavaa, että asiakas asuu vuokrahuoneistossa, johon hänellä on hallintaoikeus.

SuPer vastustaa teknologian vähentävää vaikutusta henkilöstön määrään ympärivuorokautisessa palveluasumisessa. SuPer ei myöskään kannata esitettyä 30 miljoonan euron säästöä ikäihmisten palveluihin. Asiakkaan perusoikeuksien toteutumattomuutta ei voida perustella taloudellisilla säästöillä.

Helsingissä 5.11.2025

Päivi Inberg

puheenjohtaja

Jussi Salo

kehittämisohtaja

SUOMEN LÄHI- JA PERUSHOITAJALIITTO SUPER RY

Lisätietoa lausunnosta antaa

asiantuntija Sari Ilonummi p. 050 3416079, sari.ilonummi@superliitto.fi